

מחשבת קצרה על הדף הרב יחזקאל הרטמן SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא קמא ה

**עניין: להלכותיהן: שן ורגל לפוטרו ברה"ר,
בור לפטור אדם וכלים, אש לפטור את הטמון**

אור תורה להגרי"א חבר אות א'

דעלמא, כמו כן היצור הרע וכל כחות התאנה שבאדם, המושכים אותו לכל עון ולכל חטא, הם משיריין היצור הרע, ושרשין דלהון, שתי בנות לוט, נפש התאנני, והפעסני, שהם נגד סמאל, ורהב, עשו וישמעאל, לא תרצח לא תנאף (שם כ, יג), ואלו שני דברים הם שרשין עלאין לכל השס"ה לא תעשה שבתורה, ונגדם הם ב' מצות עשה ולא תעשה, אנכי ולא יהיה לך (שם שס, ג), שמפי הגבורה שמענו, שהם שרשים לכל המצות עשה, שאנכי כו' הוא לשבר כח התאנה, על ידי אהבת ה' והתדבקו בו, אשר הוא המשגיח הפרטי, אשר הנחילנו לו לעם נחלה, שעל זה הוציאנו ממצרים, ובהתבונן האדם בענין הנפלא הזה, תבצר בו אהבת ה', לקים מצותו באהבה, ולשבר תאנתו. וכן לא יהיה לך, שרשו לשבר כח הפעסני, וכמו שאמרנו (שבת קה, ב): כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה, והוא אל זר שבגופו של אדם, ולכן כשחזר הקדוש

רבתינו ז"ל (נדרים סא, א), דבר זה שאלו לחכמים ולנביאים ומלאכי השרת, על מה אבדה הארץ (ירמיה ט, יא) ולא פרושוהו עד שבא הקדוש ברוך הוא בעצמו, ופרשה שנאמר נאמר ה' על עזכם את תורתי כו' (שם מ, יב), והפננה בזה לפי עניית דעתי, שלא ידעו היאך באו ישראל לידי פמה עונות, עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים, המבאר בנביאים, אחר שגדרו בכמה גדרים וסגנים וסוגה בשושנים כתיב בהו (שיר השירים ז, ג), לכל יעבור בה פריץ חיות, וגם קדשת הארץ שהיה מגין בעדם, ולא ידעו סבתו, עד שבא הקדוש ברוך הוא בעצמו, אשר ברא היצור הרע, וידע מה רפואתו, כמו שאמרנו (קדושין ל, ב): בראתי יצור הרע בראתי לו תורה תכלין, ופרשו על עזכם את תורתי שמזה באו לכל עון ולכל חטאת, וכמו שנתגברו על נפשותיהם כחות היצור הרע,

אור תורה להגרי"א חבר ליקוטים

שחקו מים (איוב י, ט). ובאור דברים אלו, פי היצור הרע יש לו ב' כחות כלליות שהם כוללים כל החטאים, והם שתי בנות לוט, והינו כח התאנני וכח הפעסני שהם בחינת אש ומים, נגד מצות עשה ולא תעשה, שאם רוצה האדם לעשות מצוה ולעבדו בתמימות תבצרת התשוקה, כמו שנאמר: רשפיה רשפי אש וכו' (שיר השירים ח, ו), מים רבים לא יוכלו לכבות כו' (שם פסוק ו), אז הוא מפיל עליו כח העצלות והתאנה אחר תענוגי הזמן, עד שנעשה לבו כבד עליו כאבן, להיות נמשך אחר אכילה ושתייה ושינה, להיות עצל בעבודת ה', וכזה הוא נמשל למים המכבה אש הבוער בקרבם לעבודת יוצרו, שהוא לב האבן, שמכבד את לבו, ולהיפך הוא הפעסני שבו להיות כועס ונוקם ונוטר ולעשות עון באש יצרו, וכזה הוא נדמה לברזל הכורת להחטיאו בשס"ה לא תעשה ולהכרית נפשו, והוא הברזל המקצר ימיו של אדם, והאש הוא כח בפרזל יותר משאר דברים. ולעמת ב' דברים נמשלה התורה לאש ולמים, שאם ברזל הוא ובווער בו אש יצרו להחטיאו בלא תעשה שבתורה, אם על ידי אש הקדשה שבתורה שנמשלה גם כן מתפוצץ. ואם הוא מצד שמכבד את לבו להיות לו לב האבן ועצל בקיום המצות בפעל במצות עשה, אז כח הקדשה שבתורה שבו נמשל למים הוא דוחה את לב האבן שבו, וזה שנאמר: אבנים שחקו

דרך פקודיך לבעל הבני יששכר מצוה נג

למוותרות התאוות כהיתר והצור ריק אין זו מוס כלל אין לו מצוה אל הקדושה פיתוי העריות האסורים ומאכלות אסורות והוא מקליפות הטומאות לגמרי הלריכין ביטול זכריתה לגמרי. וזה שתמלא שרז"ל כינו לאדם ריק מתורה בשס צור מלשון שדה-צורה כלתי מזרעת כלל והוא הקליפה שהזהיר שלמה והודיע עניינה באומרו והנה סית זונה

אל חדרי וכו' והיובן כי הצור מועד מוחילתו שדרכו להזיק ואין זו לחלוטית מורה והנה לפי"ז באת הקבלה הנעימי שור"ר ולא אדם כי דרך לפול צבור ההוא רק שור"ר ולא אדם כאשר כתבנו לעיל

דרך פקודיך לבעל הבני יששכר מצוה נו

(ד) **עפ"י** דברינו הנ"ל צמלות נזקי א"י.

חצין פרט אחד צמולה שפטור החור' טונון בא"ש כי כל עיקר נזקי הא להיות שגיל' את הטמון כי הדינים כשהי טמוני' במקומ' המה טובי' והמבעיר היינו המגלי' ובעבור זה פטרה החורה טמון לרנ כנ"ל והנן הדבר :